

Еколошки покрет Земун

Лесни профил
капела у Батајници

Удружење „Еколошки покрет Земун“

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ
ПОДРУЧЈЕМ „ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ“
ЗА 2022 ГОДИНУ**

Новембар 2021.

САДРЖАЈ:

УВОД	3
ЗАШТИТА, ОЧУВАЊЕ, УНАПРЕЂЕЊЕ И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	4
Управљање природним ресурсима.....	4
Приоритетне мере и активности на управљању заштићеним подручјем.....	5
Обележавање заштићеног подручја.....	9
Организовање чуварске службе	9
Одржавање заштићеног подручја.....	9
Мониторинг - Евиденција о природним вредностима.....	10
ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	13
Образовни рад.....	14
ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	15
Мере и услови.....	15
Активности и учешће управљача на просторном планирању и уређењу ЗП.	15
ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	17
Презентација природног добра.....	17
Едукативне активности везане за заштићено подручје.....	18
Туристичко - рекреативне активности.....	18
САРАДЊА	19
Сарадња са локалним становништвом, власницима и корисницима ЗП	19
Сарадња са Националним парком „Ђердап“	20
ФИНАНСИРАЊЕ	20
Предмер и предрачун	24

У складу са чланом 54. и 68. Закона о заштити природе ("Сл. Гласник РС" број 36/09, 88/10, 91/10-испр.14/2016 и 95/2018-др.закон и 71/2021.) чланом 11. Решења Скупштине Града Београда о проглашењу заштићеног подручја "Лесни профил Капела у Батајници" број: 501-108/14-с од 28.05.2014. године и чланом 12. Статута Удружења "Еколошки покрет Земун" Управни одбор Удружења "Еколошки покрет Земун" у Земуну, на седници одржаној 09.11.2021. године донео је:

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ "ЛЕСНИ ПРОФИЛ КАПЕЛА У БАТАЈНИЦИ" ЗА 2022. ГОДИНУ

I. УВОД

Подручје "Лесни профил Капела у Батајници" поседује својства споменика природе и ставља се под заштиту на основу установљених природних обележја - геолошких, геоморфолошких, палеогеографских, палеоклиматолошких, седиментолошких и палеонтолошких вредности, као и значаја са аспекта очувања квалитета животне средине. На овом заштићеном подручју могуће је пратити лесно-палеоземљишне секвенце формиране током последњих пет глацијално-интерглацијалних циклуса и као такво представља један од најкомлетнијих палеоклиматских архива на европском континенту током последњих приближно 800.000 година.

Уписан је у Инвентар објеката геонаслеђа Србије (2005): Сремска лесна зараван - листа Објеката геоморфолошког наслеђа (Еолски рељеф, ред. бр. 7.).

Заштићено подручје "Лесни профил Капела у Батајници" налази се на територији града Београда, на подручју градске општине Земун, к.о. Батајница, на обали Дунава. Обухвата катастарске парцеле 561/1, 561/2, 561/3, 588/1, 588/2, 589/1, 589/2, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600/1, 600/2, 600/3, 600/4, 600/5, 600/6, 600/7, 601, 587 и делове 2 катастарске парцеле бр. 5522 и 5698. Укупна површина заштићеног подручја износи 5 ha 41 ar 74 m².

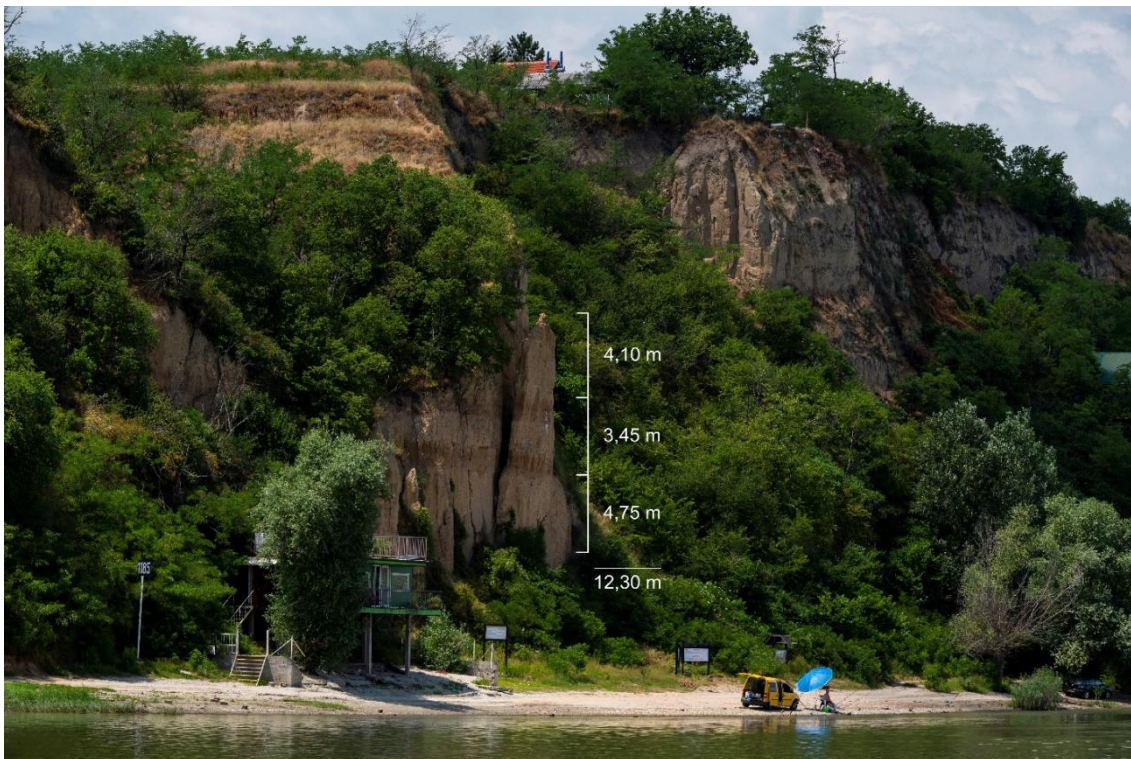
Скупштине Града Београда је Решењем о проглашењу заштићеног подручја „Лесни профил Капела у Батајници" број 501-108/14-с („Службени лист града Београда“, бр. 44-2014, страна 33), на седници одржаној 28.05.2014. године, прогласила Заштићено подручје "Лесни профил Капела у Батајници" за заштићено подручје од локалног значаја.

На План Управљања Заштићеним подручјем "Лесни профил Капела у Батајници" за период од 2014 до 2024 година, добијено је Позитивно Мишљењу Завода за заштиту природе Републике Србије број: број 020-2571/14 од 20.11.2014. године.

Завод за заштиту природе Р.Србије донео је Решење којим су издати услови заштите природе за израду Програма управљања за ЗП "Лесни профил Капела у

Батајници“ са успостављеним режимом заштите другог степена број: 022-2607/2 дана 20.9.2021.

Одредбом 54. Закона о заштити природе и чланом 11. Решења о проглашењу заштићеног подручја „Лесни профил Капела у Батајници“ Скупштине Града Београда, Управљач је обавезан да достави Годишњи програм управљања за 2022. годину, Градском Секретаријату за заштиту животне средине.

Дужина профила Капела у Батајници износи око 250 m, а висина отвореног дела око 40 m, на надморској висини 113,9 mНЈМ. Заштићено подручје налази се на обали Дунава између 1184 gkm и 1185 gkm (од ушћа).

II. ЗАШТИТА, ОЧУВАЊЕ, УНАПРЕЂЕЊЕ И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

1.Управљање природним ресурсима

Заштићено подручје "Лесни профил Капела у Батајници" сврстава се у III категорију, као заштићено подручје локалног значаја. На заштићеном подручју утврђује се режим заштите II степена који се спроводи на целој површини заштићеног подручја. На заштићеном подручју могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења

заштићеног подручја, без последица по примарне вредности обележја предела и објеката геонаслеђа, као и ограничено коришћење на строго контролисан начин. Радови и активности на заштићеном подручју ограничавају се просторно,

временски и по обиму у складу са одрживим коришћењем и капацитетом простора под условом да су планирани радови и капацитети усклађени са концептом заштите и развоја заштићеног подручја и да су прибављени услови заштите природе у складу са законом.

Чланом 9. Решења, обавеза Управљача заштићеног подручја „Лесни профил Капела у Батајници“ је спровођење мера очувања и заштите природног добра, стога је управљач дужан да:

- заштићено подручје чува и одржава у складу са режимом и мерама заштите прописаним законом и овим решењем;
- заштићено подручје обележи постављањем табле одговарајућег изгледа и стара се да непрекидно буде обележено на прописан начин (назив, основни подаци, графички приказ заштићеног подручја) уз претходно прибављену сагласност организације за заштиту природе;
- постави табле са јасно дефинисаним правилима понашања посетилаца, обавезама и ограничењима у погледу коришћења заштићеног подручја;
- спречи активности које могу да наруше вредности заштићеног подручја, а у случају насталих промена које могу уништити или нарушити основну вредност заштићеног подручја без одлагања обавестити организацију за заштиту природе и надлежни инспекцијски орган;
- обезбеди услове за развој образовних и научно-истраживачких, информативно-пропагандних и других активности ради афирмације заштићеног подручја;
- формира базу података о стању чинилаца заштићеног подручја у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном подручју;
- донесе план и програм управљања заштићеним подручјем у складу са законом и овим решењем;
- донесе акт о унутрашњем реду и организује чуварску службу;
- обавља друге послове у складу са законом и овим решењем или поступа по захтеву организације за заштиту природе, односно по налогу надлежног инспектора.

2.Приоритетне мере и активности на управљању заштићеним подручјем

Приоритетне мере и активности управљача јесу успостављање одговарајуће организованости на бази поверених послова, а у складу наведеним решењем и са

средњорочним Планом управљања. У оквиру наведеног Управљач је дужан да своје развојне активности-инфраструктурно планирање и уређење, санацију подручја и сл. усклади на очувању, унапређењу и одрживом коришћењу природног добра, као и да води рачуна о спровођењу научно истраживачких, образовних информативно-пропагандних и других активности.

У складу са Законом, Решењем и Планом управљања, Управљач ће у току 2022. године спроводити следеће мере и активности:

- наставиће се активности организовања заштите, очувања, унапређења, промовисања и одрживог развоја заштићеног подручја;
- наставиће се уређењем и одржавањем дела постојећег прилаза где су проширене локације на којима су постављене табле и путокази, као и простор на којима се организује настава у природи за студенте и ученике;
- наставиће се са одржавањем и уређењем подине лесног профила у делу где се налазе постављени реквизити и постављене табле;
- наставиће се одржавање чистоће путем сакупљања и уклањања наплавина и одпада које Дунав нанесе током високог водостаја;
- наставиће се радом чуварска служба, посебно ће се јачати позитивни односи са сталним посетиоцима (пецарошима), као и са корисницима земљишта на локацији заштићеног подручја ;
- наставиће се старање о постојећим таблама: „Информативној“ 2 комада, Дупла „М“ табла, табли о правилном понашању, таблама „Трим стазе“ и то: Опште табле 2 комада, табле о коришћењу реквизита 3 комада и малим таблама „Забрањено бацање отпада“ 5 комада.

- наставиће се старање о постојећим путоказима и таблама, који на локалном путу упућују посетиоце као и локално становништво како да дођу до Заштићеног Подручја, а самим тим поред информација како треба прићи служе и као информативне табле, да се у близини налази ЗП “Лесни профил Капела у Батајници“
- наставиће се вођење фотодокументације и вођење евиденције о природним вредностима путем континуираног мониторинга;
- наставиће се са израдом управљачких докумената: Годишњи Програм управљања, редовни привремени извештаји, Годишњи извештај о реализованим активностима и другим документима;
- наставиће са одржавањем постављеног степениште са рукохватима и одржавања стрмог терене на делу где се пролаз спушта према Дунаву;
- наставиће се старање о постојећим реквизитима који су постављени као станица број 1. и станица број 3. по пројекту Трим стазе и то: Платформа за пењање, Мамут клупа за опуштање, Вратило, Клуба за трбушњак и Пењалица;
- наставиће са уређењем и одржавањем пунктова у подини профила на којима су постављени рекреативни садржаји Трим стазе са спортским реквизитима, информативним таблама, клупама и простором за игру деце у пов 120м2;
- поставиће се табле под називом “Забрањено бацање отпада“ и то: на локацији код „Зуба“ и на локацији где се степеницама силази до Дунава;
- Израдиће се и монтирати мало степениште са рукохватима на делу пута који се стрмо спушта према Дунаву;
- Израдиће се и монтирати део великог степениште са рукохватима на делу пута који се стрмо спушта према Дунаву;
- Интервенција-контролисано обривљавање (рушење) дела лесног профила под називом „Зуб“ ;
- Санација локације код дела лесног профила и подине након интервенције и уклањања „зуба“;
- Измештање дупле „Мамут табле“ услед ризика од интервенције на делу лесног профила који је одваљује и руши;
- Организоваће се радионице под називом “Трагови ледених доба“ на тему: палеонтологије, геологије, гео туризма, посматрања птица за ученике, студенте и грађане;
- Организоваће се стручна и едукативна сарадња са представницима управљача заштићених природних добара у Београду, Секретаријата за заштиту животне средине, Завода за заштиту природе у циљу афирмације заштићених подручја ;

- Организоваће се промотивне активности и активности за развој гео- туризма, под називом Регата „Трагом ледених доба“ као спуст пловила без мотора од ЗП „Лесни профил Капела у Батајници“ до ЗП “Земунски лесни профил“. Учесници регате ће бити чланови наутичких клубова, веслачи кајакаши, кануисти, односно грађани који свакодневно веслају и плове Дунавом поред лесних профила, а нису упознати са значајем и вредностима заштићених подручја;
- Организоваће се студијско путовање и едукативна сарадња путем посете НП „Ђердап“ првом геопарку у Србији“;
- наставиће добру сарадњу са Рударско-геолошким факултетом из Београда, САНУ-Институтом Јован Цвијић, Географским факултетом из Новог Сада, Географским факултетом из Београда и Физичким факултетом из Београда;
- наставиће добру сарадњу и комуникацију са власницима и корисницима парцела, као и са мештанима и посетиоцима.

1. Обележавање заштићеног подручја

У складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/96). Управљач је извршио обележавање заштићеног подручја, постављањем Информативне табле одговарајућег изгледа (назив, основни подаци, графички приказ заштићеног подручја) и уз претходно прибављену сагласност Завода за заштиту природе Србије и Секретаријата за заштиту животне средине. Постављене су и Табле о

понашању и дупла "М"- табла са описом потребних информација о значају природног добра;

Такође, на једној страни велике „М“ табле постављен је велики постер којим се упозоравају грађани да не прилазе и не борава на локацији поред и испод дела лесног профила „Зуб“. Натпис забрањен боравак на овој локацији постављен је у циљу спречавања могућег акцидента у случају обривљавања лесног профила који се одцепио;

Отварањем прилазног пута од Заветног крста према Дунаву Управљач је поставио путоказе на два пункта на сеоском путу према Бановцима, Постављена је још једна Информативна Табла која се налази на уређеном прилазу, односно путу који води до Дунава. Овим програмом се предвиђа очување и заштита свих постављених табли и путоказа са пажњом доброг домаћина.

2. Организовање чуварске службе

У оквиру активности редовног одржавања, успостављања је чуварска служба која наставља и убудуће да ради. Уговором о раду ангажован је Чувар за обављање послова контроле и надзора Заштићеног Подручја, као део система управљања над природним добром које се реализује у смислу превентивне заштите.

Наставиће се добра комуникације са локалним становништвом на Заштићеном Подручју и његовом непосредном окружењу што ће допринети сигурнијој заштити. Чувар ће редовно обилазити локацију Заштићеног Подручја и са копна и са воде у зависности од водостаја Дунава.

3. Одржавање заштићеног подручја

У оквиру уређења и одржавања заштићеног подручја, обављаће се следећи радови, мере и активности:

- Уређење и одржавање постојећег прилаза лесном профили из правца Заветног крста 10% површине, укупно од 550 м² и то: крчење инвазивних врста, орезивање постојећих стабала, прикупљање и одношење отпада и сл. равњање терена (просечна ширина 25м дужина 200м; укупно 5000м²).
- Уређење и одржавање простора у подини лесног профила 40% површине (просечна ширина 15м, дужина 250м; укупно 3750м²) укупно 1500 м² и то: крчење инвазивних врста, орезивање постојећих стабала, равњање терена,
- чишћење наплавина и нанетог отпада после повлачења Дунава (више пута годишње).
- Уређење (рашчишћавање, уклањање шибља и другог растиња, наплавина и др, отпада) и одржавање површина на пунктовима станице 1,2,3, и 5 где се налазе реквизити, пратеће табле и ђубријере у површини од 120 м².
- Посебно ће се водити рачуна о одржавању чистоће на заштићеном подручју током читаве године, с обзиром на препоруку Завода за Заштиту природе да се смањи бацање и остављање отпада на локацији Заштићеног Подручја. Стога ће

се поставити 2 табла под називом “Забрањено бацање отпада “на делу локације где се окупља навећи број посетилаца –пецароша.

4. Мониторинг - Евиденција о природним вредностима

Мониторинг представља континуалну контролу и праћење стања животне средине и неког њеног сегмента. На тај начин се прати и стање ЗП“Лесни профил Капела у Батајници” уз израду фотодокументације.

Информације и подаци које се прикупе путем вођења евиденције о стању природног добра, праћењем нивоа водостаја Дунава, праћењем фактора угрожености, фотографисањем и путем мониторинга утичу на све активности и поступке које су у склопу управљања заштићеним подручјем. Вођењем фотодокументације могу се знатно утврдити евентуална одступања и промене на Заштићеном Подручју.

Оценом стања, односно оценом угрожености лесног профила добиће се информације, које су неопходне за предузимање активних мера на спречавању негативних последица.

Као угрожавајући фактори пратиће се следеће:

1. Ивични делови лесног платоа под гајеним културама, окућницама и др. објектима где постоји стална тенденција ширења активности човека до саме ивице платоа, а тиме и опасности од обурвавања ивичних делова на лесним одсецима. Постоји и навика да се отпад баца и депонује управо на лесним одсецима.

2. Плато у подини профила је, зарастао у самониклу жбунасту и зељасту вегетацију и појединачна стабла.

3. Посебно се прати и евидентира стање дела лесног профила под називом „Зуб“ собзиром да су лесни профили склони вертикалном цепању услед дејства гравитације и обурвавању

Карактеристично за овај део профила је да се уназад око 30 година могло констатовати стабилно стање. Међутим у октобру 2017. забележена је већа нагнутост лесног одсека према Дунаву, односно забележено је регресивно померање -нагињање одсека, описаног као „зуб“ према реци Дунав.

По тумачењима стручњака ово се може окарактерисати као регресивно померање одсека, односно као природни процес на који утичу како активности Дунава у подножју, тако и гравитационе силе.

Како овај процес може имати негативне последице на околину и безбедност посетилаца, Управљач је поднео захтев Заводу за заштиту природе за достављање услова везаних за интервенцију и санацију дела лесног профила под називом Зуб“.

Овде се у целости даје захтев који је упућен Заводу за заштиту природе Р. Србије број: 69-К/2021. од 25.10.2021. цитира се:

„Предмет: Захтев за издавање услова заштите природе за извођење радова на контролисаном обурвавању (рушењу) дела лесног профила под називом „Зуб“ у оквиру Програма управљања заштићеним подручјем „Лесни профил Капела у Батајници“ за 2022. годину

Веза: Решење Скупштине Града Београда о проглашењу заштићеног подручја "Лесни профил Капела у Батајници" број: 501-108/14-с од 28.05.2014. године.

У складу са чланом 9. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“ број 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/21) доставља се захтев за издавање услова заштите природе за извођење радова на контролисаном обурвавању (рушењу) дела лесног профила под називом „Зуб“ у оквиру Програма управљања заштићеним подручјем „Лесни профил Капела у Батајници“ за 2022. годину.

Образложење:

Удружењу "Еколошки покрет Земун" као Управљачу ЗП "Земунски лесни профил" потребни су услови заштите природе за извођење радова на контролисаном обурвавању (рушењу) дела лесног профила под називом „Зуб“ у оквиру Програма управљања заштићеним подручјем „Лесни профил Капела у Батајници“ за 2022. годину, као и за добијање сагласности Градске управе Града Београда, Секретаријата за заштиту животне средине на Годишњи програм управљања Заштићеним подручјем " Лесни профил Капела у Батајници" " за 2022. годину и, по одобрењу радова на контролисаном обурвавању (рушењу) дела лесног профила под називом „Зуб“.

Поред напред наведеног посебно се напомиње неопходност реализације активност на контролисаном обурвавању (рушењу) дела лесног профила под називом „Зуб“.

Управљач „Еколошки покрет Земун“ је од 2017. до 2020. године путем писаних обавештења и редовних Годишњих извештаја о управљању ЗП „Лесни профил Капела у Батајници“ информисао о стању лесног профила, а нарочито о стању дела профила под називом “Зуб“.

Угао под којим се налази део вертикално одцепљеног стуба ("зуб") указује на његово неизоставно превртање/обурвавање које ће се десити без упозорења, односно, појава које би указале на скоро обрушавање. Како се на обали Дунава, тачно испод стуба окупљају риболовци, а најчешће ту паркирају своја возила, извесне су повреде и/или материјална штета. Степен повреда и/или материјалних штета зависи од начина пада "зуба" и да ли ће у том тренутку у његовом подножју бити људи, али с обзиром на велику висину са које би дошло до одроњавања велике масе материјала, страхује се да може доћи и до смртог исхода.

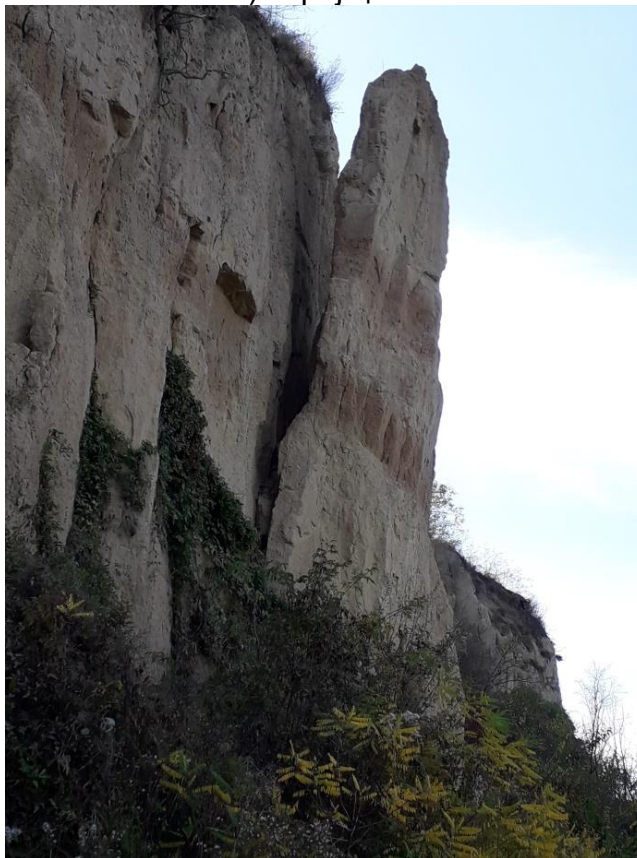
Узимајући наведене чињенице и могући акцидент, потребно је доставити и додатне услове, а посебно предвидети активности на решавању сигурности и безбедности заштићеног подручја, које би се предвиделе у Програму Управљања ЗП “Лесни профил Капела у Батајници“ за 2022. годину.

У складу са чланом 6. Решења молимо Вас да нам дате Услове за планиране радове – активност на контролисаном обурвавању (рушењу) дела лесног профила под називом „Зуб“.

Уприлогу се доставља:

МИШЉЕЊЕ О СТАЊУ „ЗУБА“ НА ЛЕСНОМ ПРОФИЛУ БАТАЈНИЦА – КАПЕЛА, јул 2021. године, које је Управљачу доставио Проф. др Млађен Јовановић Универзитет у Новом саду, дана 31. јул 2021.

Удружење је као Управљач ослобођено плаћања таксе за издавање решења (члан 4, Сл. Гласник РС, 73/2011 и 106/2013).“ крај цитата.

Узимајући горе наведено као битну чињеницу, **овим Програмом се предвиђа интервенција- контролосано обурвавање(рушење) дела лесног профила који се одцепио и представља општу опасност по безбедност људи и оклине.** Како ће након интервенције тоне материјала бити разасуте по подини и обали Дунава планирана је санација терена и одношење лесног материјала. Такође, неопходно је изместити дуплу таблу која се налази испод „Зуба“ и која ће бити уништена уколико би остала на истом месту.

4. Доње партије лесног профила затрпане су обурваним материјалом.

5. Бујичне вода и удубљења у лесу могу довести до клизања и обурвавања терена

6. Висок водостај Дунава угрожава подину лесног профила а сам „брег“ неколико месеци годишње.

7. Присуство великог броја птица, поготово водених које имају своја гнезда на заштићеном простору у подини лесног профила.

Подаци добијени мониторингом и редовним праћењем наведених чинилаца угрожености, артикулишу прописивање мера за отклањање негативних утицаја, уз перманентну делатност заштите природног добра.

Уважавајући ову чињеницу, можемо да констатујемо следеће: Управљач је редовним мониторингом, бележењем и фотографисањем управо дошао до спознаје о потенцијалној опасности по околину и посетице од обривања дела лесног профила који се одцепо и годинама клизао ка Дунаву.

Евиденција о природним вредностима:

Управљач ће организовати континуирано вођење евиденције о природним вредностима и фотодокументацију са предвиђених 700 часова на годишњем нивоу, стим што се повећава број часова ради детаљније контроле и мониторинга „Зуба“. За одржавање и ажурирање сајта предвиђа се 180 часова годишње.

III ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

У циљу успостављања интегралног управљања заштићеним природним добром неопходно је формирање базе података са свим потребним подацима везаним за добро управљање заштићеним подручјем. У оквиру ових активности, потребно је:

- Наставити добру сарадњу са Рударско –геолошким факултетом Универзитета Београд, Факултетом техничких наука Универзитета Нови Сад, Географским факултетом из Београда из Новог;
- присуствовати округлим столовима и стручним семинарима;
- Организовати темарске и едукативне састанке-скупове са надлежним организацијама и институцијама, као и са другим управљачима;
- организовати едукативне пројекте за децу, студенте, грађане и друге заинтересоване организације и институције.

1. Образовни рад

У току 2022. године планирана је реализација радионице под називом „Трагови ледених доба“ и намењена је ученицима и студентима и њиховим наставницима, као и грађанима Београда.

Уз стручно вођење учесници радионице ће се упзнати са настанком лесних профила, временским интервалима настајања, климатским променама и утицу ветра и воде на настанак леса. Посебно ће се осврнути на вулкански утицај и трагове вулканске масе у слојевима леса. Како би било забавно и занимљиво симулираће се узорковање и претраживање доступних слојева леса у коме ће учествовати сви учесници радионице.

Поред наведеног одржаће се предавање о геотуризму и значајним могућностима овог лесног профила за привлачење туриста са специјалним интересима за новим сазнањима о давној прошлости.

Организоваће се две радионице за 40 учесника, тако што ће се мини бусом учесници превести од Земунa до Капеле где ће боравити неколико сати и затим ће их мини бус вратиити у Земун.

ЗП "Лесни профил Капела у Батајници"

Радионица Еколошког покрета Земун:
"Трагови ледених доба"
25.9.2020.

Значај лесног профила Капела је познат у научним круговима, док шира јавност такорећи и не зна ништа о лесним профилима Београда, тако да ће ове мале радионице допринети новим сазнањима о значају лесних профила како у Србији тако и у Европи.

IV ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

1. Мере и услови

Годишњим програмом управљања спроводи се План заштите и развоја заштићеног подручја „Лесни профил Капела у Батајници“. На тај начин будуће активности ће садржати интегрални приступ у заштити природног наслеђа.

Програм заштите и развоја овог заштићеног подручја конципиран је тако да садржи све елементе из Решења о заштити, као и обавезу предузимања свих расположивих мера заштите природног добра и очувању основних вредности које се у њему налазе.

Концепт заштите се заснива на детаљној анализи и валоризацији природних вредности, установљеном режиму заштите, посебним и општим мерама забране као и постављеним циљевима за његову заштиту, развој и унапређење.

Остваривање програмских мера могуће је уз испуњавање следећих претпоставки:

- Организовање, опремање и стручно усавршавање чланова Удружења;
- Координисано и континуирано праћење стања (мониторинг) као превентивни управљачки инструмент, али и ангажовање стручних и научних организација због санације негативних последица појединих појава и процеса који се могу десити на заштићеној површини заштићеног подручја.
- Изградњом садржаја који ће бити актуелни и интересантни свим посетиоцима заштићеног подручја, а да то није само боравак на обали Дунава. Спортски реквизити, клупе, мобилијер и слични садржаји знатно ће допринети развоју овог природног добра.

2. Активности и учешће управљача на просторном планирању и уређењу заштићеног подручја

Уређење и одржавање постојећег прилаза Заштићеном Подручју из правца „Заветног крста“ омогућава развој и уређење заштићеног подручја у више праваца. Коришћењем овог прилаза, створена је могућност организовања кружних стаза и стаза са различитим тематикама и омогућава постављање садржаја који не би били изложени плављењу, односно утицају високог водостаја Дунава, какав је случај у подини профла.

Као што је познато предходних неколико година су обележиле временске непогоде, а посебно јаке олује и кише које су утицале на бујићне токове на лесном профилу у Батајници. Такође, водостај Дунава је био висок што је све утицало на мобилијер постављен на станици 3 као и на дрвено степениште које се налази на стрмини према Дунаву. Првим привременим Извештајом о стању на ЗП „Лесни профил Капела у Батајници,, 2021. године је дат детаљан опис о свим урушеним, несталим, покиданим реквизитима, таблама и степеништу, те се овде даје део који се односи на планиране радове, утврђене овим Програмом. На великом степеништу до Дунава констатована су оштећења рукохвата и појединих базишта.

Мала степеништа, са укупно 16 газишта су уништена тако да не могу да се користе. Имајући наведено у виду неопходно да се степеништа поправе где је могуће, а где није да се изграде и поставе нова газишта као и рукохвати. Такође је потребно изградити и поставити мале табле, на местима где су нестале.

- Степеништа велика према Дунаву (делимично уништена) и мала степеништа (тотално уништена).

- Табле о забрањеном бацању отпада (константован нестанак табле)

Овим Програмом предвиђени су следће неопходни радови на санацији и рехабилитацији насталих недостатака, као и на изградњи и монтажи несталеих табле. Стога се планира следеће:

- Поправка малих степеништа, изградња, мотажа и постављање рукохвата-16 ком;

- Поравка великих степеништа, изградња и постављање рукохвата на десној страни- 10 м, изградња и монтажа 10 газишта;
- Израда и монтажа малих табли „Забрањено бацање отпада“-2 комада

V ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

1. Презентација природног добра

Заштићено подручје „Лесни профил Капела у Батајници“ је недовољно познат и на локалном нивоу, а и шире. Промотивне активности имају првенствено за циљ да створе позитивне слике о значају Лесног профила Капела у Батајници, и приближе информације о лесу и заштићеном подручју, како обичним грађанима и деци, тако и стручној јавности и студентима који могу у будућности да значајно допринесу истраживању и афирмацији лесних профила.

Обавеза Управљача је да промовише ЗП „Лесни профил Капела у Батајници“ а поучне информације на постављеним таблама управо имају задатак да презентују значај лесног профила и да оправдају стављање под заштиту управо овог “брега” како га називају мештани, а и лађари, други наутичари и путници на бродовима и чамцима који свакодневно плове Дунавом.

Активности које се планирају у циљу промоције природних вредности заштићеног подручја.

Презентација и популаризација се остварије кроз следеће активности:

- Путем постављених Информативних табли на више локација заштићеног подручја;
- путем постављених двостраних табли, које се налазе поред сваког реквизита на Трим стази;
- организовањем регате пловила без мотора „Трагом ледених доба“;
- организовањем радионица „Тргови ледених доба“ за ученике, студенте и грађане Београда;
- путем редовних обавештења и информација о раду;
- најаве догађаја, интеесантних фотографија, занимљивости из области деловања Управљача, радионице и др;
- путем постављених информација које се могу видети на сајту Управљача Удружења „Еколошки покрет Земун“ www.leszemun.rs и www.lagumica.org.rs.

2. Едукативне активности везане за заштићено подручје

У циљу промоције и код младих и грађана Београда Управљач ће на занимљив и интересантан начин организовати 2 едукативне радионице под називом „Тргови ледених доба“ (око 40 учесника) где ће путем занимљивих предавања о геологији, палеонтологији и могућем развоју геотуризма, предавачи приближити учесницима наведене области и на тај начин промовисати лесни профил и његов значај. Радом у природи, „копањем“ по лесним слојевима, упоређивањем боја, сакупљањем лесних лутки, младима ће бити интересантније и занимљивије стицање нових знања о лесним профилима и њиховом значају. За потребе реализације ових радионица биће обезбеђен транспорт учесника од центра Земуна до Батајнице - лесног профила, предавачи, опрема и кетеринг.

3. Туристичко - рекреативне активности

Непосредна близина Београда, повезивање са туристичком организацијом Београда, градским општинама Београда, туристичким удружењима и другим заинтересованим организацијама као што су наутички клубови и спортски клубовина води, пружају велике могућности за повезивање, умрежавање и организовање заједничких догађаја и манифестација.

Пројекција развоја туризма базира се на валоризацији природних, културно – историјских, еколошких, археолошких и геолошких вредности ЗП „Лесни профил Капела у Батајници“. У оквиру заштићеног подручја планира се развој гео-туризма без обележја велике масовности, а у сврху заштите природног добра и геонаслеђа. Развој туризма у оквиру заштићеног подручја биће усмерен на: излетнички, спортски и геотуризам.

Десетогодишњим Планом предвиђен је развој овог лесног профила у домену туристичке понуде Београда. Овим Програмом се планира промоција ЗП „Лесни профил Капела у Батајници“ као новог туристичког производа, а истовремено спроводиће се информативно – пропагандне активности у функцији подизања нивоа знања грађана Београда о значају чувања лесних профила, као и промоције заштићеног добра као туристичке дестинације са значајним геонаслеђем.

Организоваће се Регата под називом „Трагом ледених доба“ као спуст пловила без мотора од ЗП „Лесни профил Капела у Батајници“ до ЗП „Земунски лесни профил“. Учесници регате (око 50) биће углавном чланови наутичких клубова, веслачи, кајакаши, кануисти, односно грађани који свакодневно веслају и плове Дунавом поред лесних профила, а нису упознати са значајем и вредностима Заштићених Подручја. Планирана регата ће допринети бољем упознавању оба лесна профила као значајне дестинације геонаслеђа а исто тако и као значајне туристичке дестинације за наутичаре.

Регата „Трагом ледених доба“ ће се организовати за грађане Београда и за локално становништво из Земунa и Батајнице, као и за пријатеље Еколошког покрета Земун, који свакодневно пролазе поред лесних профила а немају сазнања зашто су заштићена и који је значај очувања „брега“. Овим догађајем се жели наставак добре сарадње са спортским клубовима на води а све у циљу чувања и заштите заштићених подручја.

VI САРАДЊА

1. Сарадња са локалним становништвом, власницима и корисницима Заштићеног Подручја

Локално становништво је показало веће занимање за лесни профил, а поготово након много већег и детаљнијег уређења и одржавања локације заштићеног Подручја. Уређен прилазни пут од Заветног крста према Дунаву са сређеним степеништем на стрмини брега, који се спушта према обали, пружили су

мештанима боље услове за долазак на Дунав. Поготово је бољој сарадњи допринела чистоћа и уређена обала Дунава. Свакако да је сређена и уређена локација много привлачнија за боравак у односу на неуређену и запуштену локацију. Мештани а и посетиоци „преносе“ добар глас и број посетилаца је 50% повећан у односу на ранији период. Успостављања је позитивна комуникације са власницима земљишта на заштићеном подручју и његовом непосредном окружењу.

2. Сарадња са НП“Ђердап“

Програмом је планиран наставак сарадње са НП“Ђердап“ као првим и јединим геопарком у Србији. Сматрамо да обилазак и упознавање са елементима геонаслеђа који су допринели да се Ђердап упише у листу светских геопаркова, захтева подробије и детаљније обиласке, поготово са Дунава. Ово студијско-едукативно путовање има велики значај за све учеснике да се упознају са дугогодишњим радом на евидентирању свих чинилаца геонаслеђа до коначног уписа у регистар Ђердапа као јединог геопарка у Србији. Ученици студијског путовања су чланови Удружења “Еколошког покрета Земун“, представници Секретаријата за заштиту животне средине и професори и научници који годинама сарађују са Управљачем.

VII ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирање Годишњег програма управљања заштићеним подручјем „Лесни профил Капела у Батајници“ регулисано је чланом 13. Решења о проглашењу заштићеног подручја „Лесни профил Капела у Батајници“и чланом 69. Закона о заштити природе. Средства обезбеђена у буџету града Београда (Градски секретаријат за заштиту животне средине) за текућу годину исплаћују сеуправљачу у складу са обимом и динамиком мера и активности утврђених годишњим програмом. Стручни надзор над спровођењем Решења о заштити и аката донетих на основу решења врши организација за заштиту природе у складу са законом.

Руководилац заштићених подручја

Нада Ђурић

Председник Удружења

Љиљана Марјановић